

Minister Infrastruktury

Znak pisma: BPCPK-2.054.72.2024
Warszawa, 30 stycznia 2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 7021 Posła na Sejm RP Pana Jarosława Sachajko w sprawie stanu i przyszłości inwestycji kolejowych na terenie powiatu krasnostawskiego w ramach budowy tzw. szprych kolei dużych prędkości na Lubelszczyźnie, przedstawiam następujące informacje.

W drugiej połowie 2024 r. spółki Centralny Port Komunikacyjny Sp. z o.o. oraz PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. we współpracy z Instytutem Rozwoju Miast i Regionów rozpoczęły prace w ramach projektu Zintegrowanej Sieci Kolejowej (dalej: ZSK).

Celem projektu jest opracowanie długoterminowego planu rozwoju sieci kolejowej Polski po 2035 r. Projekt będzie prowadzony z wykorzystaniem opracowanych w Spółce CPK narzędzi analitycznych. Wyniki tych prac staną się podstawą do podejmowania decyzji dotyczących kierunków i kolejnych priorytetów inwestycyjnych zakładających racjonalną skalę inwestycji obu spółek (CPK sp. z o.o. i PKP PLK S.A.) w zakresie rozwoju infrastruktury transportu kolejowego. Zakończenie prac planowane jest na I kw. 2026 r.

W ramach projektu ZSK w każdym województwie zorganizowane będą w najbliższych miesiącach Regionalne Panele Ekspertkie, z udziałem przedstawicieli Urzędów Marszałkowskich. Celem jest w szczególności pozyskanie wiedzy o lokalnych uwarunkowaniach i oczekiwaniach w obszarze transportu, zagospodarowania przestrzennego i kierunków zrównoważonego rozwoju regionów. Uzyskane informacje zostaną uwzględnione w ramach prowadzonych analiz.

Odnosząc się natomiast do kwestii wywłaszczeń pod inwestycje kolejowe, uprzejmie informuję, iż wysokość odszkodowania za nieruchomości wywłaszczone ustala wojewoda w drodze decyzji, w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej stanie się ostateczna. Odszkodowanie wypłacane jest w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja o ustaleniu odszkodowania stanie się ostateczna.

Wysokość odszkodowania ustalana jest na podstawie operatu szacunkowego sporządzonego przez rzeczoznawcę majątkowego, według stanu nieruchomości w dniu wydania decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej oraz według jej wartości w dniu

wydania decyzji ustalającej wysokość odszkodowania. Podstawę ustalenia wysokości odszkodowania stanowi wartość rynkowa nieruchomości. W przypadku realizacji inwestycji linii kolejowych, gdy przeznaczenie nieruchomości, zgodne z celem wyłączenia, powoduje zwiększenie jej wartości, wartość nieruchomości powiększa się na podstawie analizy rynku.

W przypadku nieruchomości, które zgodnie z decyzją o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej będą przejmowane na rzecz Skarbu Państwa, do dnia uzyskania pozwolenia na budowę, nieruchomości (wyłączone), mogą być użytkowane nieodpłatnie przez dotychczasowych właścicieli lub osoby, które posiadały inne tytuły prawne do nieruchomości, chyba że wcześniej niezbędne będzie zajęcie nieruchomości na potrzeby inwestycji (art. 9s ust. 7 w zw. z ust. 3 oraz art. 9w ustawy z dnia 28 marca 2003r. o transporcie kolejowym). Należy mieć także na uwadze, że decyzja o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej określa termin wydania nieruchomości lub opróżnienia lokali i innych pomieszczeń. Zgodnie z art. 9q ust. 6 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym termin ten nie może być krótszy niż 30 dni od dnia, kiedy decyzja o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej stała się ostateczna.

Ustalenie wartości nieruchomości następuje zgodnie z obowiązującymi w Polsce przepisami. Zgodnie z art. 21 ust. 2 Konstytucji RP "Wyłączenie jest dopuszczalne jedynie wówczas, gdy jest dokonywane na cele publiczne i za słusznym odszkodowaniem." Przepisy, w tym w szczególności ustawy o transporcie kolejowym, ustawy o gospodarce nieruchomościami czy wreszcie ustawy o Centralnym Porcie Komunikacyjnym, wskazują w jaki sposób należy realizować zasadę słusznego odszkodowania. Pierwszą gwarancją słusznego odszkodowania jest sposób jego ustalenia. Wartość nieruchomości określają rzeczoznawcy majątkowi (osoby posiadające odpowiednie uprawnienia, państwowe licencje, gwarantujące niezależność).

Drugą gwarancją słusznego odszkodowania stanowią przepisy szczegółowo określające zasady i tryb wyceny nieruchomości (tu w szczególności ustawa o gospodarce nieruchomościami i akty wykonawcze). W operacji szacunkowej określa się wartość rynkową w oparciu o ceny transakcyjne nieruchomości podobnych oraz wartość odtworzeniową, która stanowi sumę wartości gruntu i jego części składowych.

Trzecią gwarancją słusznego odszkodowania jest proces jego ustalenia. W postępowaniu po wydaniu decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej odszkodowanie ustala organ administracji – wojewoda w formie decyzji administracyjnej. Każda ze stron niezadowolona z wysokości odszkodowania ma prawo złożyć odwołanie od decyzji, może także kwestionować ustalenia decyzji w postępowaniu sądowym przed sądem administracyjnym.

W odpowiedzi na zapytanie o kwestię wdrożenia działań mających na celu powstrzymanie odpływu ludności w regionach objętych bezpośrednio planami inwestycyjnymi CPK, wyjaśniam, co następuje.

Priorytetem projektantów jest lokalizacja infrastruktury poza obszarem zurbanizowanym, oczywiście nie zawsze jest to możliwe. Linie kolejowe napotykać na swojej drodze liczne ciągi komunikacyjne, uwarunkowania środowiskowe czy infrastrukturę transportową (linie energetyczne, czy rurociągi podziemne). W każdym z tych przypadków konieczne jest zapewnienie odpowiedniego standardu skrzyżowania. Przykładem są bezkolizyjne skrzyżowania dróg z linią kolejową (wiadukty kolejowe lub drogowe).

Ważnym aspektem jest również projektowanie infrastruktury w taki sposób, aby emisje do środowiska były jak najmniej uciążliwe. W tym celu projektuje się nowoczesną nawierzchnię kolejową, a także stosuje odpowiednio wyposażony tabor i systemy sterowania ruchem kolejowym, które ograniczają powstawanie hałasu. W razie potrzeby można również stosować urządzenia ochrony akustycznej.

Warto podkreślić, że co do zasady na liniach, które są i będą realizowane przez CPK Sp. z o.o. zakładane jest kursowanie szybkich pociągów regionalnych (kategorii RegioExpress). Ma to kluczowe znaczenie dla miejscowości położonych w sąsiedztwie tych linii poza głównymi ośrodkami miejskimi. Utworzenie atrakcyjnych połączeń kolejowych pozwoli bowiem na realizację codziennych dojazdów, np. do pracy, z wykorzystaniem szybkich pociągów, co ograniczy zjawisko wyludniania się mniejszych miejscowości.

Dodatkowo należy wspomnieć o roli narzędzi współpracy zespołów projektowych z jednostkami samorządu terytorialnego. Są one obecne w procesie projektowym, np. w ramach warsztatów urbanistycznych, w czasie których dyskutuje się o jak najlepszym wpisaniu nowych dworców kolejowych w architektoniczną i funkcjonalną tkankę miejską.

Co istotne, samorządy uzyskują narzędzia do kreowania polityki planistycznej już na etapie wydania decyzji środowiskowych dla inwestycji kolejowych. Wtedy bowiem wprowadzane są prawne ograniczenia zabudowy terenów przeznaczonych pod linię kolejową.

Jednocześnie chciałbym zaznaczyć, że w Programie Wieloletnim Centralnego Portu Komunikacyjnego na lata 2024-2032 zapewniona została kontynuacja Programu Społeczno-Gospodarczego obejmująca działania ściśle związane ze wsparciem rozwoju jednostek samorządu terytorialnego i funkcjonujących w jego ramach instytucji publicznych (np. szkoły, szpitale, ochotnicze straże pożarne), stworzenie nowych szans dla podmiotów gospodarczych oraz mieszkańców, a także ograniczenie pewnych nieuchronnych uciążliwości związanych z realizacją inwestycji.

Z poważaniem

z upoważnienia Ministra Infrastruktury
Maciej Lasek
Sekretarz Stanu
Dokument podpisany elektronicznie.